

10 utmaningar för energiåtervinning från avfall

Idag utgör energiåtervinning från avfall en betydande del av vår fjärrvärmeproduktion, och utvecklingen pekar på att energiåtervinning består för avfall som inte kan, bör eller får materialåtervinnas eller förebyggas. Samtidigt identifierar vi utmaningar som påverkar utvecklingen för energiåtervinning från avfall och leder till kostnadsförändringar, ändrade kundkrav och ändrad sammansättning av avfallsbränslet.

Kostnadsförändringar

- Skatt på avfallsförbränning (Fi 2016:02; Dir)

Det pågår en statlig utredning om en eventuell skatt på avfallsförbränning. Under maj 2017 kom ett tilläggsdirektiv (2017:42) från regeringen att utredningen skall lämna förslag på utformning av en avfallsförbränningsskatt. Syftet är att utjämna den finansiella obalans som råder mellan olika metoder för avfallsbehandling för att nå en ökad materialåtervinning av återvinningsbara materialslag.

- Skärpt kemikalielagstiftning (CLP-förordning)

Förordningen omfattar klassificering, märkning och förpackning av kemiska produkter som släpps på EU-marknaden. Pågående revidering kan medföra att bottenaska klassas som farligt avfall. Det försvårar återanvändning av slaggrus (förädlad bottenaska) och fördyrar omhändertagandet.

- Revidering av BREF-dokument och BAT-slutsatser

Revidering pågår av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar (LCP) och avfallsförbränning (WI). Svenska anläggningar har uppdaterad teknik och uppdaterade villkor, men förnyade krav bland annat på kontinuerlig mätning av olika substanser i rökgaser, kan leda till fördyrad drift och mer omfattande administration.

Avfallets sammansättning och kundkrav

- Fjärrvärmekunder efterfrågar fossilfri fjärrvärme

Efterfrågan på fossilfri fjärrvärme ökar. Samtidigt ökar användningen av plast och mängden plastavfall. Flera fraktioner plastavfall får inte återvinnas på grund av innehåll av vissa kemikalier. Andra fraktioner efterfrågas inte som sekundär råvara på grund av högt ställda krav på kvalitet och spårbarhet. Plastavfall går därför i restavfallet till förbränning.

Plastavfall blir därmed "Svarte Petter" – det vill säga det är ej ekonomiskt lönsamt att materialåtervinna, men kan inte heller förbrännas för att begränsa utsläpp av koldioxid och nå en fossilfri fjärrvärme som kunderna efterfrågar.

”
Plastavfall blir
därmed
Svarte Petter”

EU:s LAGKRAV

- EUs paket för cirkulär ekonomi, Naturvårdsverkets nationella avfallsplan mm: Skärpta mål för materialåtervinning, krav på separat insamling av vissa fraktioner.
- Kommunikation från EU om energiåtervinning från avfall i en cirkulär ekonomi: Länder med överkapacitet bör överväga moratorium mot nybyggnation, samt införa skatt på energiåtervinning från avfall.

- Avfallets sammansättning ändras med förnyade insamlingssystem

Sammansättning och egenskaper hos svenskt avfallsbränsle förändras gradvis, med ökad källsortering och moderniserade insamlingssystem. Matavfall i restavfallet har minskat under flera år, vilket ger ett högre värmevärde och lägre fukthalt. Å andra sidan minskar även förpackningsavfall i restavfallet.

Andelen plast ökar i vissa avfallsflöden, vilket bedöms orsakas av ökad användning av plast, samt svårigheter att få avsättning för vissa plastfraktioner som sekundär råvara.

Mediabevakning och kommunikation

-Media bevakar avfallsförbränning och särskilt import av avfall

Mediabevakning av avfallsförbränning och import av avfall är en utmaning för flera energi- och avfallsbolag. Avfall är intressant att rapportera kring, och felaktig teknisk hantering av till exempel balat avfall, sprider lukt och leder till nedskräpning. Misstag och felaktig teknisk hantering kan leda till att hela företeelsen avfallsbehandling och import får kritik. När verksamheten uppmärksammas med klickvänliga rubriker och bilder är det ofta svårt att få utrymme att förklara komplexiteten.

-Flera nyttor, men en utmaning att kommunicera systemeffekter

Energiåtervinning från avfall är en del av flera tekniska system: system för avfallsbehandling, inklusive materialåtervinning, samt fjärrvärme- och kraftsystemet. Det är kombinationen av att generera nytta i flera olika system, som resulterar i att energiåtervinning från avfall ofta faller väl ut i systemstudier, men mindre bra när endast ett av systemen studeras.

- Samverkan med flera system gör uppgiften att kommunicera miljövärderna extra svår

Forskning visar att kommunikation av systemresultat upplevs ofta komplicerat av energibolagen. Som energibolag måste man våga kommunicera system- perspektiv och särskilt om energiåtervinning från avfall. Om man inte vågar, är risken att någon annan får eller tar utrymme att förklara, vilket kan bli för förenklat och ibland även felaktigt.

- Konkurrensen med biobränslen kan skapa konflikter

Visst "missnöje" bland skogsägare m.fl. av typen "fjärrvärmeverken importerar sopor och gifter istället för att använda våra fina skogsrester".